

Flerspråkiga ungas identiteter och diskurser om dessa – ett internationellt projekt som börjat avkasta resultat

Jarmo Lainio, Carla Jonsson & Anu Muhonen

Abstract

The paper presents the local, global and sociolinguistic contexts of an international HERA-project (IDII4MES; the Humanities in the European Research Area, 2010-2012). Its main aims are summarized as follows; to:

- investigate the range of language and literacy practices of multilingual young people and how these practices are used to negotiate inheritance and identities,
- explore the cultural and social significance of language and literacy practices of multilingual young people,
- develop innovative multi-site, ethnographic team methodologies using interlocking case studies across national, social, cultural, and linguistic contexts
- contribute to policy and practice in the inclusion of non-national minority languages in the wider European educational agenda.

The four research sites, Birmingham (U.K.; coordinator), Copenhagen (Denmark), Stockholm (Sweden), and Tilburg (Netherlands), followed similar routes for data creation, but concentrated on school-age children of different language-backgrounds: Punjabi (Birmingham), Finnish and Spanish (Stockholm), Chinese (Tilburg, Eindhoven, Utrecht), and mainstream context (Danish) for various language-background children (Copenhagen). The methods involve ethnographic fieldwork in- and out-of-school, interviews, discussions, linguistic landscaping and 'nethnographic' studies of multilingual adolescents' social media and internet communication. Analyses and reports based on the qualitative data from the diverse, multilingual contexts have been discussed and produced. Following these, new data-driven and comparative-theoretical studies of the project are being produced.

Keywords: multilingualism, identities, superdiversity, ethnographic school studies, social media

Fenno-Ugrica Suecana Nova Series • 14 (2012) • 41-56 • © Lainio, J., C. Jonsson & A. Muhonen, 2012

1. Introduktion

I maj 2010 påbörjades ett två-årigt HERA-finansierat projekt kallat "Investigating discourses of inheritance and identity in four multilingual European settings" (=IDI4MES). HERA är en europeisk organisation som finansierar forskning inom valda fokusområden, som de nationella vetenskapsråden i ett tiotal länder kommit överens om att satsa på i form av internationella spetsforskningsprojekt. Detta transnationella forskningsprojekt med forskare från fyra nationer som beskrivs nedan, var i denna omgång ett av de få språkvetenskapliga projekten som erhöll bidrag. Den tvååriga projektiden gick under hösten 2012 till ända och vissa resultat kan börja skönjas i den pågående analysen av det mångsidiga och omfattande materialet.

Studierna i de fyra länderna är i första hand förlagda till urbana storstadsmiljöer (se nedan). Gemensamt för alla kontexterna där studierna utförs är att de karaktäriseras av en urban mångfald – språklig, social, demografisk och kulturell – som inte längre på ett enkelt sätt möjliggör avgränsningar mellan olika grupper och språk, t ex gällande boendemönster, umgänge enligt språk och etnisk bakgrund eller sociala nätverk. Inte minst i Storbritannien har man för att beskriva denna nya dimension av mångfald börjat tala om *superdiversity*, "supermångfald" (Vertovec, 2007a, 2007b; Blommaert & Rampton, 2011). Projektets fallstudier möjliggör jämförelser mellan de olika storstadsområdena och de samhällsliga, språkliga-kulturella och politiska dimensionerna av en sådan utveckling. Grundtanken i projektet är att det i denna mångfald finns en potential som kan utnyttjas mer positivt och i fler sammanhang än vad som tidigare gjorts. Hela studien koordineras av professor Adrian Blackledge vid flerspråkighetscentret MOSAIC vid Birminghams universitet.

2. Projektets syften och mål

Ett av huvudsyftena med projektet är att studera betydelsen av och hur kulturellt arv nedärvs (UNESCO, 2003). Detta sker genom att vi studerar hur och vilka identiteter flerspråkiga unga konstruerar i olika nationella europeiska urbana miljöer och städer, i Birmingham (Storbritannien), Köpenhamn (Danmark), Tilburg, Utrecht och Eindhoven (Nederländerna) och Stockholm (Sverige). Dessutom ska deras multimodala bruk av olika språk studeras, dvs. hur det sker genom olika kanaler (tal, skrift, sociala medier m.m.). Målsättningarna med projektet är de följande:

- Att undersöka omfånget av språkliga och skriftspråkandepraktiker bland flerspråkiga unga, samt studera hur dessa praktiker används för att förhandla om arv och identiteter
- Att undersöka den kulturella och sociala betydelsen av språkliga och skriftspråkandepraktiker bland flerspråkiga unga
- Att utveckla innovativa etnografiska gruppmetodologier på flera orter genom att använda sammankopplade fallstudier över olika nationella, sociala, kulturella, och språkliga kontexter
- Att bidra till policy och praxis vad gäller inkluderandet av migrantspråk (“*non-national minority languages*”) i en vidare europeisk utbildningsagenda.

I projektet studerar vi hur detta sker i skolans värld, genom sociala medier, inom familjerna och på fritiden. Vi vill se hur identiteter och språkande, dvs. bruket av flera språk i samma interaktion, uttrycker identitet, men också vilka roller de olika språken spelar i bl a tillägnandet av skriftspråkets olika genrer (det som kommit att kallas *literacy* på engelska; t ex Gee 2000, 2001).

Metoderna som används är förankrade i etnografiska förhållningssätt och använder sig av etnografisk lingvistik (Creese, 2008) och diskursanalys som centrala redskap (t ex Blommaert, 2009). Det innebär att vedertagna begrepp som språk och kulturell identitet utmanas för att man ska uppnå en ökad förståelse av dem i mer dynamiska och flyktiga tolkningar, vilket ju också är den huvudsakliga inriktningen för nutida mikroanalyser av språk och identiteter (Lainio, 2007b). Denna utveckling har varit tydlig i drygt ett par decennier (t ex Hall, 1993, 1996, och artiklarna i Hall & du Gay (eds.), 1996; Auer, 1998; Pavlenko & Blackledge, 2004; Blackledge & Creese, 2009).

I förlängningen önskar projektet avge kommentarer till både utbildningsanknutna och integrationspolitiska aspekter på synen på flerspråkiga unga, deras utbildningsmöjligheter och sociala position i de miljöer som studeras (Axelsson m.fl., 2005; García, 2009; HSV, 2011; Skolinspektionen, 2012).

3. De olika fallstudierna

I Birmingham studerar man en punjabiklass i en majoritets-/mainstreamskola, och en punjabispråkskola driven av en punjabisamfällighet (*community*). Forskare är Adrian Blackledge, Angela Creese och Jaspreet Takhi och även Marilyn Martin-Jones medverkar.

Via universitetet i Tilburg studerar man i Holland tre kinesiska lördagsskolor som drivs av de kinesiska samfälligheterna i Tilburg, Utrecht och Eindhoven. Forskare är Jan Blommaert, Sjaak Kroon, Jinling Li och Kasper Juffermans.

I Köpenhamn studerar man två klasser med ämnesundervisning i en flerspråkig majoritets-/mainstreamskola i Köpenhamn, Danmark. Forskare är Jens Normann Jørgensen¹, Martha Karrebaek och Liva Hyttel-Sørensen. Kopplade till den köpenhamnska delstudien är forskningsprojekt som följt främst turkiska ungdomar i Köpenhamn under ett par decennier.

I den svenska delen ingår dels en studie om flerspråkiga unga med finska som ett av sina språk, dels en med unga som har spanska som ett av sina språk, alternativt håller på att lära sig spanska. Forskare är Jarmo Lainio, Carla Jonsson och Anu Muhonen, alla vid Stockholms universitet.

De ungdomar som studeras i de svenska fallstudierna talar/läser spanska resp. har sverigefinsk bakgrund, men i deras språkliga och kulturella bakgrund finns ofta ytterligare språk och kulturer. Utöver finska resp. spanska är svenska och engelska, samt även andra språk naturliga inslag i deras språkliga vardag. De svenska studierna utförs i Stockholmsregionen. Jonsson är i huvudsak ansvarig för ”den spansk-svenska fallstudien” och Muhonen i huvudsak ansvarig för ”den sverigefinska fallstudien”, Lainio har en övergripande och projektkoordinerande roll.

4. Material och metoder

Projektet syftar vidare till att skapa innovativa samarbetsformer och forskningsmetoder genom möjligheten att samarbeta både mellan två eller flera av fallstudierna inom projektet. Genom att till största delen använda sig av samma materialinsamlingssätt kan unika

¹ Professor Jens Normann Jørgensen har efter projekttidens slut gått bort. Den danska kunskapen och flera decennier långa erfarenheten av studier bland unga flerspråkiga har i och med Jørgensen bortgång drabbats av en stor förlust.

jämförelsemöjligheter skapas mellan fallstudiernas kvalitativa data. Just jämförelser mellan fallstudier med kvalitativa metoder är en praktisk och teoretisk utmaning, liksom att generalisera bortom de direkta resultaten som fallstudierna ger (se t ex Scollon & Scollon, 2004; Blommaert & Dong, 2008; Hult, 2008, 2009; Pietikäinen, 2010; Pietikäinen m.fl., 2010).

Följande metoder har använts i samtliga fall:

- Etnografiskt baserade observationer i klassrum och i skolan under andra aktiviteter samt delvis på fritiden.
- Insamling och analys av texter och bilder som används i klassrummen och på fritiden.
- Intervjuer med lärare, föräldrar och elever.
- Fokusgruppdiskussioner med elever och lärare.
- Insamling av andra dokument.
- Fotografier som representerar språk och kultur, om och av eleverna.
- “*Linguistic landscaping*” (språkliga landskapsbeskrivningar) på alla inblandade fältarbetsorter, genom att med foton kartlägga och beskriva de språkliga resurser som används i närmiljön samt deras representation på allmänna platser.
- Digitala medier, inklusive sociala medier såsom Facebook, bloggar, (i vissa fall chatlistor).

Ett produktivt och centralt arbetssätt har varit de gemensamma datasessionerna som hållits om de insamlade materialen, främst i Birmingham, där deltagarna kommenterat och analyserat varandras ljud- och bildmaterial. Även andra sammankomster och workshops i England har använts för projektets syften och med stark representation från alla fyra länderna.

Utöver dessa materialtyper presenteras de olika sociala, språkpolitiska och demografiska kontexterna för de inblandade språken i generella drag, som delvis kan sägas utgöra en typ av avgränsad omvärldsanalys för fallstudierna.

5. De svenska fallstudierna – bakgrund, deltagare och progression

De två språkgrupper som valdes ut för de svenska studierna är den finska och den spanska, som både uppvisar en del gemensamma drag, och som också på många sätt skiljer sig åt. Båda tillhör de största språken i den svenska skolan, främst grundskolan (Tabell 1) och finskan är

det största nationella minoritetsspråket i Sverige. För att kunna studera elever som erhåller undervisning på resp. språk (finska, spanska) har vi dock blivit hänvisade till att kontakta tvåspråkiga friskolor, som inte omfattas av denna statistik. Siffrorna i Tabell 1 gäller grundskolan.

Antalet talare av finska resp. spanska i Sverige kan anges till ca 150 000 – 250 000 för finska (Lainio, 2007) och totalt ca 110 000 för spanska (Álvarez, 2007). En likhet mellan dem är att språkbytet pågår för båda, dvs. att den yngre generationen i allt mindre utsträckning lär sig språket fullödiggt eller över huvudtaget. En annan likhet är att språken som invandrar- eller nationellt minoritetsspråk relativt sett har varit lågprestigespråk (Borgström, 1998; Lainio, 2001). Spanskan befinner sig dock i den paradoxala situationen att språket som främmande språk och ungdomsspråk är stabilt och i ökande grad populärt, men som modersmål för invandrare i den svenska skolan delar man de problem andra språk har som utgör modersmål i den svenska skolan (t ex Skolverket 2008; Skolinspektionen, 2012). Spanskan är dessutom ett av de centrala *lingua franca* i stora delar av världen.

Tabell 1 nedan anger situationen för olika språk i grundskolan, däribland finska och spanska, vid den tidpunkt som var aktuell för denna studie.

Tabell 1 [8 B]: Elever med undervisning i modersmål och svenska som andraspråk – skolåret 2010-2011 (anpassat, JL). Skolverket, 2011: *Barn, elever och personal på riksnivå*.

10 största modersmålen	Totalt	Andel elever av alla	Deltagande i modersmålsund. berättigade till modersmålsund.		
			Antal	Andel	SVA
Albanska	7 052	0.8	4 581	65.0	3 380
Arabiska	33 204	3.7	22 643	68.2	18 239
Bosniska/ Kroatiska/ Serbiska	14 579	1.6	7 272	49.9	4 707
Engelska	11 262	1.3	5 444	48.3	2 051
Finska	8 525	1.0	3 782	44.4	1 243
Persiska	6 683	0.8	4 088	61.2	2 140
Polska	5 946	0.7	3 425	57.6	2 171
Somaliska	10 196	1.2	7 355	72.1	6 337
Spanska	10 900	1.2	5 632	51.7	3 108
Turkiska	6 012	0.7	3 571	59.4	2 929
4 Other (133)	66 013	7.4	32 332	49.0	24 286
Unspecified languages	1 040	0.1	148	14.2	404

SVA= svenska som andraspråk

Finskan befinner sig i en avancerad språkbytessituation och allt färre barn lär sig finska genom skolans stöd, men den genomlever samtidigt en sorts renässans bland unga och unga föräldrar, synbarligen utan att språket t ex i skolvärlden fått motsvarande uppsving. Allt fler föräldrar väljer dock idag finska som ett av språken för sina barn i förskoleålder (Lainio 2013 u.utg.).

Spanskan som undervisningsspråk väljs både av familjer som har spanskan i aktivt bruk inom familjen, men även av familjer som av olika skäl ser det som ett attraktivt, ofta instrumentellt viktigt språk med ett klart meritvärde. Finskan har en position som skyddas både genom den nya språklagen från 2009 och genom den nya minoritetsspråklagen från 2010 (Lag 2009:724), där det administrativa området för finska lett till ett mer utbrett bruk av finska, baserat på lagstadgat skydd inom den offentliga sfären. Spanskan räknas till invandrarspråken och har ett sämre skydd i Språklagen (2009:600), men båda har genom modersmålsrättigheterna likartat stöd (även om nationella minoritetsspråk har vissa sär rättigheter; Skolinspektionen, 2012). Båda språken har också vissa möjligheter, åtminstone regionalt, att väljas som undervisningsspråk, dvs. att delar av undervisningen äger rum på språket, inte i språket, där det senare främst sker genom modersmålsundervisningen.

Ungdomarna som deltar i vår studie är 11-14 år gamla och följer undervisning i och på svenska och finska resp. svenska och spanska i sina skolor. Valet av ålder, 11-14 år, motiveras av att denna ålder normalt är omvälvande beträffande identitetsformation och identitetsutveckling, och som en konsekvens därav, omvälvande för språkliga vanor och preferenser. Det är därmed en ålder där identifikationer med olika grupper har dramatiska språkliga återverkningar i den meningen att det kan uppstå situationer där socialt tryck och språkliga preferenser kan få långsiktiga effekter för deras språkliga ”meritportfölj”: motiveringarna och behoven att använda en del av språken stärks, andra kan försvagas. Även andra identitetsgrunder blir alltmer framträdande, t ex beträffande musiksmak, fritidsintressen, olika nätverk osv.

I denna ålder kan också bruket av sociala medier vara omfattande, samtidigt som skolan alltjämt utgör en verksam och viktig påverkansfaktor. Steget ut från den primära familjekontexten tas och kamrater och jämnåriga får en allt större vikt i ungdomarnas socialt

mer utvidgade liv. Kort sagt, man kan tala om en brytningstid i ungdomarnas personliga och sociala utveckling, som också berör språk och kulturella arv i andra bemärkelser.

I de skolklasser – både finsk-svenska och spansk-svenska – där studierna utförts, har en handfull nyckelinformanter valts ut för att studeras mer på djupet. Urvalet har dels varit baserat på elevernas och familjernas intresse att delta i studien, dels på vissa bakgrundskriterier, såsom hur många språk eleverna använder i sitt dagliga liv. I den svenska kontexten saknas djuplodande studier om flerspråkiga ungas språkliga vardag på individnivå (jfr dock t.ex. Extra & Yagmur, 2008; Nygren-Junkin, 2008). Vår studie är unik genom att vi valt att studera elever/unga som använder sig av många språk som bas, men där tre språk ändå är frekvent förekommande. Vi har kallat det för ett maximeringskriterium: ju fler språk eleverna använder, desto mer komplexitet innebär detta för projektets frågeställningar. Detta är möjligt i stor utsträckning genom att vi som forskare också är flerspråkiga.

5.1 Preliminära reflektioner och begynnande resultatredovisningar

Det omfattande materialinsamlingsarbetet (eller dataskapandet) har först under vintern 2011-2012 avslutats. Vissa analyser har påbörjats, bl a om *linguistic landscaping* (språklig kartläggning av närmiljön), vilket innebär att man genom fotografering som metod kartlägger vilka språk som syns i den konkreta omgivande miljön, och sedan analyserar vad detta kan betyda för språkens bruk och status.

Ett annat område som nu börjat analyseras är hur främst nyckelinformanterna positionerar sig via Internet, i Facebook-grupper, bloggar och hur de där gör bruk av sin flerspråkiga kompetens i dessa sammanhang. Vi som forskare har i detta syfte skapat egna identiteter i samma Facebook-grupper, och genom att bli ”addade” av ungdomarna har vi kunnat delta i periferin.

5.2 Den spansk-svenska fallstudien

Resultaten från den spansk-svenska fallstudien visar att elevernas läsande och skrivande i skolan framförallt sker på tre språk, svenska, spanska och engelska. Skolmiljön präglas av texter på svenska och spanska (Bild 1). Skolans ’officiella’ skyltning sker oftast först med ord på svenska och sedan på spanska. Detta säger möjligen något om skolans policy vilken

betonar att skolan erbjuder en svensk utbildning och viss undervisning på spanska. Det spanska språket ses på så sätt ett komplement till det svenska språket. En annan intressant aspekt i Bild 1 är att skolan valt att representera köket med en bild av paella - en spansk maträtt. Valet av just denna kulturella symbol kan vara omedvetet/oreflekterat men faktum kvarstår att paella symboliserar 'det spanska köket' och inte t.ex. 'det latinamerikanska köket'.

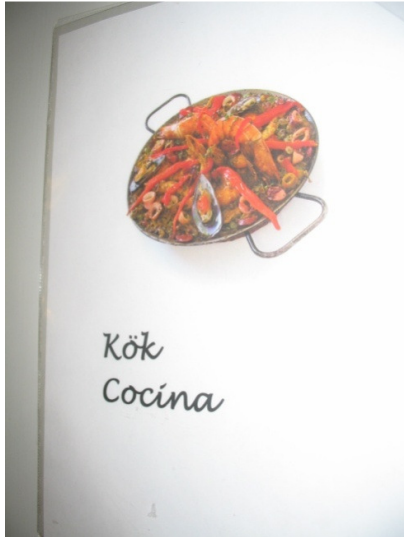

Bild 1. Kök, Cocina

På sin fritid kommer många elever dessutom i kontakt med andra språk än de som används i skolan. För de flerspråkiga eleverna är flerspråkigheten en naturlig del av deras liv och de rör sig smidigt över språkgränserna. Eleverna uppvisar exempel på språklig kreativitet och utnyttjar de resurser som deras språk utgör genom att t.ex. kodväxla (se även diskussionen om *translanguaging* nedan), dvs. genom att använda två eller flera språk tillsammans i ett och samma samtal eller i en och samma text. Genom att kodväxla utmanar de den enspråkiga norm som finns i samhället, där man utgår ifrån att enspråkighet är det 'normala' (se även Jonsson, 2008).

Elevernas användning av digitala medier inklusive sociala medier är en del av studien. På Facebook använder ungdomarna regelbundet spanska, svenska och engelska. Dessa språk används i texter som ungdomarna själva skriver, i texter som de hänvisar till och i svar från deras kamrater. Förutom olika språk använder ungdomarna också ofta förkortningar (t.ex. lol i betydelsen '*laughing out loud*') och smileys (^_^ / :D / ^_^).

Bild 2. Mangaböcker

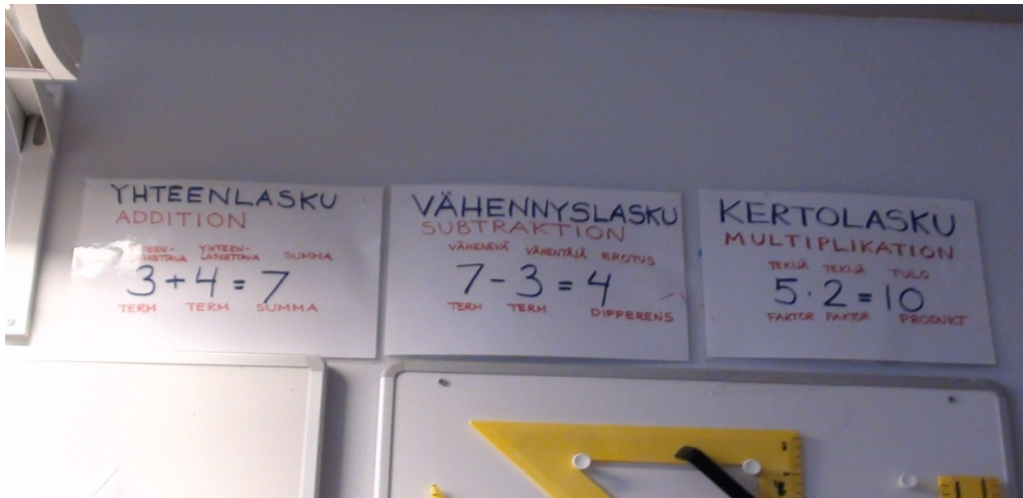
Eleverna skapar sina identiteter bl.a. genom aspekter från olika kulturer; ibland genom kulturer som de själva eller deras föräldrar tillhör och ibland genom kulturer som de kommer i kontakt med via populärkulturen, t.ex. via Mangaböcker (Bild 2). I dessa fall kan effekten t ex vara att eleven har lärt sig japanska.

5.3 Den sverigefinska fallstudien

När det gäller den sverigefinska fallstudien kan man enligt iakttagelser och preliminär analys av materialet konstatera att den miljö sverigefinska ungdomar lever i också i hög grad är flerspråkig. Exempel återfinns i bilderna 3 och 4, från den lingvistiska kartläggningen i materialet. Tydligt är att två- eller flerspråkighet är ett mycket synligt fenomen, särskilt i den skolomgivning de sverigefinska ungdomarna lever i (se Muhonen, 2012).

När det gäller de tvåspråkiga sverigefinska skolorna är tvåspråkigheten snarare en regel än ett undantag. Alla skyltar, som i Bild 3, är oftast minst på två språk: finska och svenska. Man kan notera det finska språkets mer prestigefyllda ställning: texten på finska presenteras överst och med större bokstäver medan den svenska översättningen/motsvarigheten är skriven under med något mindre bokstäver.

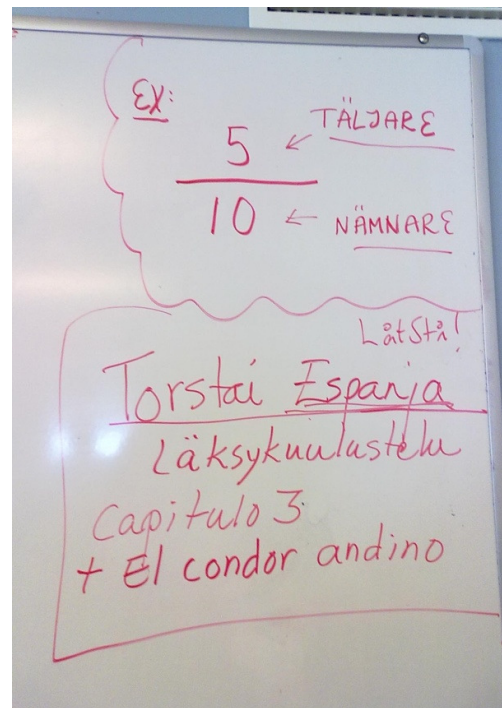
Bild 3. Matematik på flera språk

Denna praktik präglar således skolans inriktning: det finska språket tilldelas en stark och viktig pedagogisk roll i den tvåspråkiga verksamheten. På detta sätt främjar skolan det finska språkets status och den kulturella identiteten knuten till denna, och samtidigt stöttar man elevernas tvåspråkighetsutveckling i en i övrigt svenskspråkig skol- och kulturkontext. När det gäller ämnesdidaktik, i detta fall matematik, är det viktigt att notera att även här används två språk för att beskriva matematisk terminologi.

Bild 4. Flerspråkig icke-traditionell pedagogik

Flerspråkigheten som en pedagogisk verklighet kan också ses i lärarnas bruk av språken. På Bild 4 kan man se användningen av flera lingvistiska register på finska, svenska, spanska och matematikens språk, som matematiska symboler. Detta exempel reflekterar både *translanguaging* som pedagogisk praxis och en hög tolerans för icke-traditionell språkpedagogik. Translanguaging innebär att språkgränser i samtal ”upplöses” och

man använder två eller flera språk som resurser, (se diskussioner om translanguaging och andra begrepp som använts för fenomenet, i bl a Blommaert, 2009; Jørgensen, 2008; Blackledge & Creese, 2008, 2009).

Det är också viktigt att notera att engelskan är synlig i ungdomarnas lingvistiska landskap. Denna bild (Bild 5) med en engelsk text "Play with colours" är skriven på en vägg i en av de undersökta skolornas korridorer utanför en konstklass och bjuder in ungdomarna till skapande på ett roligt och inspirerande sätt.

Bild 5. Graffiti på skolväggen

6. Några preliminära resultat och slutord

Trots att projektets olika fallstudier först nyligen påbörjat analyserna av det insamlade materialet kan man dra vissa slutsatser åtminstone för de två svenska fallstudierna, som dock ändå får ses som preliminära. Den lingvistiska kartläggningen av bl.a. Stockholms centrala delar, visar på en mycket hög grad av enspråkighet i gatubilden, där t.o.m. engelskan är sällsynt, och andra språk förekom(mer) endast undantagsvis (insamlingen skedde sommaren 2010 i samband med den svenska kronprinsessans bröllop i Stockholm, som skulle kunna ha inneburit åtminstone en temporär 'internationalisering' av gatubilden). Både detta och andra drag i studien visar att svenskan är mycket dominerande, och t.o.m. i de studerade skolmiljöerna återkommer vissa kommentarer som återspeglar en svenskspråkig norm där det betonas att det i slutändan ändå är just svenskan som anses viktig. I en undervisningskontext innebär det att andra språk ges rollen som en väg till att uppnå en högre färdighet i svenska. I

andra kontexter kan det innebära att bruket av andra språk inte accepteras, särskilt om språkbrukarna har kompetens i svenska. Samtidigt kan vi konstatera att ungdomarna, särskilt då de studerade nyckelinformanterna och deras klasskamrater, lever i en vardag där språk i en mångfald, inte sällan 4-5 språk, utgör naturliga och återkommande inslag. Inte heller är gränsdragningen i bruket av dem i interaktionen med deras kamrater särskilt strikt upprätthållen. Med andra internationella studier i åtanke (t.ex. studier utförda vid flerspråkighetscentret MOSAIC vid Birminghams universitet; se även Blackledge & Creese, 2009), är detta inte särskilt överraskande, men kanske däremot den starka dominansen av svenska i det omgivande samhället och i attityderna till andra språk. Om dessa preliminära observationer håller streck även senare, får dock de kommande djupare analyserna visa.

Utöver dessa preliminära observationer, ger materialet i de olika länderna och miljöerna unika möjligheter att både skapa ny kontextualiserad kunskap om flerspråkiga ungas liv, och att på olika axlar göra jämförelser mellan fallstudierna. Denna spännande fas har bara börjat.

Referenser

- Álvarez, Laura 2007. Spanish in the world: Assessing the positive value of multilingual encounters. I: Lainio, J. (red.) 2007c, 47-64.
- Axelsson, Monica, Rosander, Carin & Sellgren, Mariana 2005. *Stärkta trådar – flerspråkiga barn utvecklar språk, litteracitet och kunskap*. Stockholm: Språkforskningsinstitutet i Rinkeby.
- Auer, Peter 1998. Introduction. I: Auer, P. (red.) *Code-switching in conversation*, 1-24. London and New York: Routledge.
- Blackledge, Adrian & Creese, Angela 2008. Contesting 'language' as 'heritage': Negotiation of identities in late modernity. *Applied Linguistics*, Vol. 29 (4): 533-554.
- Blackledge, Adrian & Creese, Angela 2009. *Multilingualism. A Critical Perspective*. London, Continuum.
- Blommaert, Jan 2009. *A Sociolinguistics of Globalization*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Blommaert, Jan & Jie Dong 2008. Space, scale and accents: Constructing migrant identity in Beijing. *Multilingua* 28/1: 1-23.
- Blommaert, Jan & Ben Rampton 2011. Language and superdiversity. *Diversities* 13/2: 3-21.

- Borgström, María 1998. *Att vara mitt emellan. Hur spanskamerikanska ungdomar i Sverige kan uppfatta villkoren för sin sociokulturella identitetsutveckling*. Pedagogiska institutionen, Stockholms universitet.
- Creese, Angela 2008. Linguistic Ethnography. In K. A. King and N. H. Hornberger (eds), *Encyclopedia of Language and Education, 2nd Edition, Volume 10: Research Methods in Language and Education*, 229–241. Springer Science+Business Media LLC.
- Extra, Guus & Kutlay Yagmur 2008. Mapping immigrant minority languages in multicultural cities. I: Barni, M. & Extra, G. (eds), *Mapping Linguistic Diversity in Multicultural Contexts*, 139-162, Berlin/New York: Mouton de Gruyter.
- García, Ofelia 2009. *Bilingual Education in the 21st Century: A Global Perspective*. Oxford: WileyBlackwell.
- Gee, James Paul 2000. The New Literacy Studies: From “socially situated” to the work of the social. I: Barton, David, Mary Hamilton & Roz Ivanic (red.) *Situated Literacies: Reading and Writing in Context*, 180-196. London: Routledge.
- Gee, James Paul 2001. Critical Literacy as Critical Discourse Analysis.
<http://www.jamespaulgee.com/sites/default/files/pub/CriticalLiteracy.pdf>
- Gogolin, Ingrid 2002. Linguistic and Cultural Diversity in Europe: a challenge for educational research and practice. *European Educational Research Journal*, Volume 1, Number 1: 123-138.
- Hall, Stuart 1993. Culture, community, nation, *Cultural Studies*, 7:3, 349-363.
- Hall, Stuart 1996; Who Needs Identity? I: Hall, Stuart & du Gay, Paul (red.), *Questions of Cultural Identity*, 1-17. London: Sage Publications Ltd.
- Hall, Stuart & du Gay, Paul (red.) 1996. *Questions of Cultural Identity*. London: Sage Publications Ltd.
- Hult, Frances, M. 2008. Nexus analysis of fractal discourses in language policy and planning: A Swedish example. Sociolinguistics Symposium 17, 4 April, Amsterdam, The Netherlands.
- Hult, Francis M. 2009. The application of nexus analysis to an ecological study of linguistic landscapes. *Linguistic Landscape: Expanding the Discussion*, 15 January, Siena, Italy.
- HSV 2011. Läraresörjningen för de nationella minoriteterna – hur kan den tryggas? Redovisning av ett regeringsuppdrag. Högskoleverket. Rapport 2011:14R.
- IDII4MES. <http://www.heranet.info/idi4mes/index>

- IDII4MES Final report, 2012. School of Education, University of Birmingham.
- Jonsson, Carla 2008. Språk och kultur som resurser i undervisningen. I: I. Nordheden & A. Paulin (red.) *Att äga språk - Språkdidaktikens möjligheter: En antologi om och för lärare i skolan*, 143-158. Stockholm: Stockholms universitets förlag.
- Jørgensen, J. N. 2008. Poly-Lingual Languaging Around and Among Children and Adolescents. *International Journal of Multilingualism* vol. 5:3, 161-176.
- Lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk 2009:724. SFS nr 2009:724.
- Lainio, Jarmo 2001. The protection and rejection of minority and majority languages in the Swedish school system. I: Boyd, Sally & Huss, Leena, (red.). *Managing multilingualism in a European nation-state: Challenges for Sweden*, 32-50. Clevedon, Buffalo, Toronto & Sydney: Multilingual Matters Ltd.
- Lainio, Jarmo 2007a. Spain and Sweden in the light of Council of Europe's Charter on Regional or Minority Languages. I: Lainio, J, (red.) 2007c, 15-44.
- Lainio, Jarmo 2007b. Tvåspråkighet och språkkontakter i Sverige – gammalt fenomen, nya utvecklingar. I: Sundgren, E. (red.) *Sociolingvistik*, 258-308. Stockholm: Liber Förlag.
- Lainio, Jarmo (red.) 2007c. *Spain and its languages*. Rapporter från Finskt språk- och kulturcentrum, 7. Mälardalens högskola, Eskilstuna.
- Lainio, Jarmo 2013 u. utg. *Finnic Languages in Sweden in Education*. Regional Dossiers Series. Mercator/Fryske Akademy: Leeuwarden/Ljouwert.
- Muhonen, Anu 2012. Tutkimus nuorten identiteeteistä ja kielenkäytöstä uudenlaisessa eurooppalaisessa supermoninaisuudessa, *Sutina*, Suomi toisena kielenä – opettajat Ry:n jäsenlehti. 1/2012, 38–42.
- Nygren-Junkin, Lilian 2008. Immigrant minority languages in Sweden. I: Extra, Guus & Gorter, Durk (eds) *Multilingual Europe: Facts and policies*, 271-292. The Hague: Mouton de Gruyter.
- Pavlenko, Aneta & Blackledge, Adrian 2004. New theoretical approaches to the study of negotiation of identities in multilingual contexts. I: Pavlenko, A. & Blackledge, A. (eds), *Negotiation of Identities in Multilingual Contexts*, 1-33. Clevedon: Multilingual Matters.
- Pietikäinen, Sari 2010. Sami language mobility. *International Journal of the Sociology of Language*, Vol. 2010, Issue 202: 79–101.

- Pietikäinen, Sari, Leena Huss, Laihiala-Karkainen, Aikio-Puoskari & Pia Lane. 2010. Regulating multilingualism in the North Calotte. *Acta Borealis*, 27:1, 1-23.
- Scollon, Ron & Scollon, Susan Wong 2004. *Nexus Analysis: Discourse and the Emerging Internet*. Routledge.
- Skolinspektionen 2012. *I marginalen - En granskning av modersmålsundervisning och tvåspråkig undervisning i de nationella minoritetsspråken*. Kvalitetsgranskning. Rapport 2012:2.
- Skolverket 2008. *Med annat modersmål – elever i grundskolan och skolans verksamhet*. Rapport 321.
- Skolverket, Rapport 357. Del 2, 2011: *Barn, elever och personal på riksnivå*. Språklag 2009:600. SFS nr 2009:600.
- UNESCO. 2003. *Convention for the safeguarding of the intangible cultural heritage*. Paris, UNESCO.
- Vertovec, Stephen 2007a. Super-diversity and its implications. *Ethnic and Racial Studies*. 30, 6, 1024-1054.
- Vertovec, Stephen 2007b. *New complexities of cohesion in Britain: Super-diversity, transnationalism and civil-integration*. Wetherby, HMSO.

Contact information to writers:

Jarmo Lainio, Department of Baltic Languages, Finnish and German, Stockholm University, 106 91 Stockholm, Sweden. E-mail: jarmo.lainio@finska.su.se

Carla Jonsson, Centre for Research on Bilingualism, Stockholm University, 106 91 Stockholm, Sweden. E-mail: carla.jonsson@biling.su.se

Anu Muhonen, Department of Baltic Languages, Finnish and German, Stockholm University, 106 91 Stockholm, Sweden. E-mail: anu.muhonen@finska.su.se